

FIȘA DISCIPLINEI

Morfologii vizuale și compoziționale în Arta sacră din Patrimoniul cultural

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea “Alexandru Ioan Cuza” din Iași
1.2 Facultatea / Departamentul	Teologie Ortodoxă / Teologie
1.3 Catedra	Teologie (Artă Sacră)
1.4 Domeniul de studii	Teologie (Artă Sacră)
1.5 Ciclul de studii	2019-2021 (master)
1.6 Programul de studii/Calificarea	Teologie Ortodoxă– Arta Sacră în Patrimoniul cultural

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Morfologii vizuale și compoziționale în Arta sacră din Patrimoniul cultural						
2.2 Titularul activităților de curs	Conf.univ. dr. DOMINTE Georgeta Merișor						
2.3 Titularul activităților de seminar	Conf.univ. dr. DOMINTE Georgeta Merișor						
2.4 Anul de studiu	I	2.5 Semestrul	2	2.6 Tipul de evaluare	C	2.7 Regimul disciplinei	OB/ DS

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	4	din care: 3.2 curs	1	3.3 seminar/laborator	3
3.4 Total ore din planul de învățământ	56	din care: 3.5 curs	14	3.6 seminar/laborator	42
Distribuția fondului de timp					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					14
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					14
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					28
Tutoriat					-
Examinări					2
Alte activități: organizări expoziționale, participări la concursuri.					11
3.7 Total ore studiu individual	69				
3.9 Total ore pe semestru	125				
3.10 Numărul de credite	5				

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	Absolvent cu examen de licență.
4.2 de competențe	Cunoștințe generale despre artele plastice; disponibilități creative pentru studii teoretice și aplicative în domeniul vizual.

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Material documentar și vizual adiacent. Sală cu dotări tehnice corespunzătoare prezentărilor de imagini.
5.2. de desfășurare a seminarului/laboratorului	Atelier cu dotări tehnice adecvate ; mobilier corespunzător activităților artistice plastice, materiale și ustensile de lucru.

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	<p>C1. Asimilarea de termeni specifici pentru un limbaj de specialitate, reflectând caracteristicile morfologice ale artei sacre în cadrul patrimoniului cultural. Amplificarea de competențe profesionale în sens compozițional vizual prin dezvoltarea și perfecționarea percepției și acțiunii artistice plastice pentru realizarea aplicațiilor practice specifice domeniului imagistic creștin, îndeosebi ortodox și românesc.</p> <p>C2. Utilizarea creativă a cunoștințelor acumulate, prin relaționarea domeniilor artistic și teologic, pentru realizarea de tradiționale iconografii ortodoxe.</p> <p>C3. Deschideri procedurale către elaborări de anvergură în sens vizual, cu folosirea etapizată a parcurgerii stadiilor compoziționale, de la un cadru restrâns, mai evident personalizat, la amplitudinea de motiv și context iconografic, mai pregnant obiectivat..</p>
Competențe transversale	<p>CT1. Evidențierea raporturilor dintre parte și întreg, ori secțiuni și ansambluri vizual-artistice, prin demonstrarea conexiunilor specifice dintre elemente plastice de limbaj vizual și tipologii compoziționale din arta creștină, îndeosebi ortodoxă.</p> <p>CT2. Eficiența unei relaționări între elemente disparate, ca model compozițional pentru evidențieri canonice ordonatoare, extrapolate dinspre vizual către registre contextuale diferite.</p> <p>CT3. Impact personal și social al cercetării iconografice creative, prin exprimări plastice tot mai profesionalizate, pornind dinspre nivelul educațional și expozițional către integrarea în sistem cultic, eclezial.</p> <p>CT4. Evaluări și extrapolări de concepte compoziționale pentru lărgirea sferei de cuprindere a influenței mesajelor iconografice, de la nivelul intim, esențializat dimensional, (icoane, miniaturi), la cel al anvergurii spațiale și complexității iconografice din pictura murală eclezială..</p> <p>CT5. Asumarea unor obligații și responsabilități profesionale în sensul nerabaterii de la calitatea exprimării plastice, cu rigoare compozițională și eficiență comunicațională. a mesajelor iconografiilor din medii diverse, crestine.</p>

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Demonstrarea conexiunilor specifice dintre elementele plastice de limbaj vizual și diverse tipologii compoziționale din arta sacră, tipologii preponderent creștine și îndeosebi ortodoxe, creații valoroase din patrimoniul cultural.
7.2 Obiectivele specifice	Dezvoltarea și perfecționarea percepției, înțelegerii și acțiunii artistice plastice pentru realizarea optimă în sens compozițional vizual a aplicațiilor teoretice/practice specifice domeniului imagistic religios, preponderent creștin, îndeosebi ortodox și românesc. Raportări la patrimoniul cultural autohton.

8. Conținuturi

8. 1 Curs	Metode de predare	Observații
<p>1. Morfologii vizuale și compoziționale comparative în arta sacră din patrimoniul cultural. Tipologii structurale specifice iconografiei ortodoxiei în creștinism – 4 ore.</p> <p>2. Morfologii vizuale și compoziționale în iconografia românească. Tipologii structurale comparative în pictura lăcașurilor de cult. – 10 ore.</p>	Metode didactice expositive, frontale, bazate pe expuneri/prelegeri în cadrul facultății, online și în raport cu obiective religioase și culturale (așezăminte de cult, șantiere bisericești, ateliere cu profil artistic, muzee, expoziții, biblioteci, colecții și laboratoare, centre de cultură - de stat și particulare); si online	Documentații diverse, teoretice și imagistice. Expuneri și prezentări, inclusiv online, în raport cu diverse materiale informative și obiective culturale, artistice, religioase.

Bibliografie:

-Ailincăi, C., *Introducere în gramatica limbajului vizual*, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1982; Ed. Polirom, Iași, 2010; Bartoș, M.J., *Structuri compoziționale*, Ed. Artes, București, 2005; Beitzel, B., consultant, *Biblica. Atlasul Bibliei*, Ed. Litera Internațional, București, 2011; Bica, S., *Cer=Cupolă(structura bisericii creștine)*, Ed. Paideia, București, 2000; Bouleau, Ch., *Geometria secretă a pictorilor*, Ed. Meridiane, București, 1979; Brown, M.P., *Ghid de artă creștină*, Ed. Casa Cărții, Oradea, 2009; Dionisie din Furna, *Erminia picturii bizantine*, Ed. Sophia, București, 2000; Dumitrescu, Sorin, *Noi și icoana*, Ed. Fundația Anastasia, 2010; Dumitrescu, Zamfir, *Structuri plastice -Structuri geometrice*, Ed. Meridiane, București, 1984; Dumitrescu, Zamfir, *Leonardo, structuri geometrico-plastice*, Ed. Meridiane, București, 1988; Kordis, G., *Ritmul în pictura bizantină*, Ed. Bizantină, București, 2008; Lotz, J., Vesper, T., *Patrimoniul universal. Natura și cultura protejate din Europa de sud*. Ed. Șchei Brașov, 1998; Nyssen, W., *Începuturile picturii bizantine*, Ed. Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 1975; Popescu –Vâlcea, Gh., *Miniaturi românești*, Ed. Meridiane, București, 1998; *Programul iconografic al Bisericii Ortodoxe, Îndrumar pentru zugravii de biserici*, București 1979; Radian, H.R., *Cartea proporțiilor*, Ed. Meridiane, București, 1981; Schmidt, M., Vesser, T., *Patrimoniul universal. Natura și cultura protejate din Europa centrală și de sud-est*. Ed. Șchei Brașov, 1998; Sandler, E., *Icoana, imaginea nevăzutului*, Ed. Sophia, București, 2005; Teodosiu Anotolie, *Din universul ascuns al operei de artă*, Ed. ALLFA, București, 2001; Fischer, R., Dr. Würmli, M., s.a., *Cele mai frumoase locuri din lume. Toate siturile din Patrimoniul Mondial UNESCO*, Ed. Litera, București, 2014; *Colecțiile revistelor Mari Pictori, Art Galery, Mănăstiri Ortodoxe și Antichități. Cărți și albume diverse despre arta religioasă, preponderent creștină. Modele iconografice de tradiție bizantină, din spațiul ortodox și din iconografia românească.*

8. 2 Seminar/laborator	Metode de predare	Observații
<p>1. Cercetarea conexiunilor plastice în cadrul unei vizualizări religioase și a unui spațiu compozițional dat. Aplicații opționale, cu specific ortodox, în relație cu alegerea direcționării de specializare – pictură bisericească (miniaturi, icoane, picturi murale) sau conservare-restaurare (suport papetar și icoană- lemn policrom) – 18 ore.</p> <p>2. Morfologii vizuale și compoziționale cu specific religios românesc. Exprimări teoretice și/sau aplicative, corelate opțional unor subiecte creștine din a doua jumătate a anului bisericesc - 24 ore .</p>	<p>Metode didactice expositive și aplicative, frontale și individuale, bazate pe: expuneri, conversații, demonstrații, exerciții și documentări teoretice și vizuale din surse diverse, online și în cadrul unor obiective religioase și culturale (așezăminte de cult, șantiere bisericești, ateliere cu profil artistic, muzee, expoziții, biblioteci, colecții și laboratoare, centre de cultură - de stat și particulare); si online</p>	<p>Documentări și activități polarizate (în ateliere, la domiciliu, online, în natură ,în obiective de patrimoniu/muzee, în galerii de artă, colecții, biblioteci s.a.).</p>

Bibliografie:

- Publicațiile recomandate la curs, cu imaginile lor aferente. Diverse modele din arta universală și din cea creștină, cu accent pe iconografia ortodoxă și românească : - Ailincăi, C., *Introducere în gramatica limbajului vizual*, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1982; Ed. Polirom, Iași, 2010; Bartoș, M.J., *Structuri compoziționale*, Ed. Artes, București, 2005; Beitzel, B., consultant, *Biblica. Atlasul Bibliei*, Ed. Litera Internațional, București, 2011; Bica, S., *Cer=Cupolă(structura bisericii creștine)*, Ed. Paideia, București, 2000; Bouleau, Ch., *Geometria secretă a pictorilor*, Ed. Meridiane, București, 1979; Brown, M.P., *Ghid de artă creștină*, Ed. Casa Cărții, Oradea, 2009; Dionisie din Furna, *Erminia picturii bizantine*, Ed. Sophia, București, 2000; Dumitrescu, Sorin, *Noi și icoana*, Ed. Fundația Anastasia, 2010; Dumitrescu, Zamfir, *Structuri plastice -Structuri geometrice*, Ed. Meridiane, București, 1984; Dumitrescu, Zamfir, *Leonardo, structuri geometrico-plastice*, Ed. Meridiane, București, 1988; Kordis, G., *Ritmul în pictura bizantină*, Ed. Bizantină, București, 2008; Lotz, J., Vesper, T., *Patrimoniul universal. Natura și cultura protejate din Europa de sud*. Ed. Șchei Brașov, 1998; Nyssen, W., *Începuturile picturii bizantine*, Ed. Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 1975; Popescu –Vâlcea, Gh., *Miniaturi românești*, Ed. Meridiane, București, 1998; *Programul iconografic al Bisericii Ortodoxe, Îndrumar pentru zugravii de biserici*, București 1979; Radian, H.R., *Cartea proporțiilor*, Ed. Meridiane, București, 1981; Schmidt, M., Vesser, T., *Patrimoniul universal. Natura și cultura protejate din Europa centrală și de sud-est*. Ed. Șchei Brașov, 1998; Sandler, E., *Icoana, imaginea nevăzutului*, Ed. Sophia, București, 2005; Teodosiu Anotolie, *Din universul ascuns al operei de artă*, Ed. ALLFA, București, 2001; *Colecțiile revistelor Mari Pictori, Art Galery, Mănăstiri Ortodoxe și Antichități. Cărți și albume diverse despre arta sacră, preponderent creștină. Modele iconografice de tradiție bizantină, din spațiul ortodox și din iconografia românească.*

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

In funcție de diverse oportunități de valorificare a cunoștințelor și a realizărilor teoretice și aplicative, conținuturile disciplinei se nuanțează prin adaptări necesare, pe structura cadru grefându-se eventualele corelări ad-hoc în sens tematic și practic.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Comparări calitative și cantitative ale cunoștințelor la nivel de persoană și de grup	Note pentru prezentări teoretice/aplicative. Colocviu la final.	20% pentru activitatea din timpul semestrului + evaluare finală
10.5 Seminar/laborator	Comparări calitative și cantitative ale lucrărilor la nivel de persoană și de grup	Note pentru aplicații teoretice/practice. Colocviu la final. Medie a notelor pentru susțineri teoretice și realizări aplicative.	80% pentru activitatea din timpul semestrului + evaluare finală
10.6 Standard minim de performanță			
Frecvența receptivă și activă (min. 90 %) la orele de curs și lucrări.			

Data completării
30. 09. 2020

Semnătura titularului de curs și de seminar
Conf. univ.dr. Georgeta Merișor.DOMINTE

Data avizării în catedră
05.10.2020

Semnătura Șefului catedrei (Directorului de Departament):
Conf..univ.dr. Iulian Constantin DAMIAN